

שלמה ביטון

תאוצים עבריים בקובלנה ומרוקו

התנועה העברית בארץ זו מתקדמת באטיות. הגורמים לכך הם: חוסר מורים ומדריכים והעדר חומר קריאה עברי המתאים להוראת השכבות-השונות ולהדרכתם. ובלי זה אי אפשר ליצור חוגים עבריים ולהקים סמינריונים כבשאר הארצות. מכל הערים מבקשים מקובלנה מורים לעברית והם אינם גם כאן. מבחינה זו יש להעריך את המפעל של חברת "מגן דוד", המתעסקת בהכנת מספר בוגרים למורים. אבל אין סיכויים שיגשו בקרוב לעבודה. קיימים בכמה חבדות שצוידו עברית, אולם אין הצלחתם גדולה ביותר, כי אין התלמידים מגלים נטיה לדעת אותה על בודיה. הם מסתפקים בעיקר בשאיפה לדיבור ולהבנה. יוצאי הישיבות עולים על הנוער הלומד הרגיל והם מוכשרים להעמיק את למודיהם בעברית. אך הם מחוסרים השכלה כללית, וזה יעכב את השתלמותם. המורים שיש לנו במרוקו, פרט לאחדים, מיוצאי הישיבות הם, וכמובן, שלא ידעו תורת ההוראה והחינוך וממילא תסכול כל עבודתם. בכל זאת יש לציין, כי ישנם שוחרי עברית אשר ימשיכו בלימודיהם העבריים וגם נתגלו ביניהם בעלי בשרונות.

בכרי להתגבר על התקלה של העדר מורים, לכדנו את היודעים עברית למען הכשירם ולהדריכם להוראה. כל המלמדים בתנועתנו גמרו בית-ספר עממי בצדפתית. יש מהם שהמשיכו עוד את לימודיהם מספר שנים בבית-הספר התיכוני. מובן מאליה, כי כולם דוברי-עברית. והשפה כבר שגורה בפייהם. ידיעתם בלשוננו מספיקה כדי ללמד מתחילים ומתקדמים. ואם עוד לא הגיעו להורות כיאה למורים מומחים, הרי לעומת זה מתמסרים הם לתפקידם מתוך רצון והתלהבות.

השעורים ניתנים בארבע כיתות על ידי ששה מורים שכתובם גם כותב הטורים האלה. ממש וחצי עד שבע וחצי מתקיימים שעורים בשתי כיתות בשביל תלמידי בית-הספר לצרפתית המשתחררים בשעה מוקדמת, הללו בני גיל עשר — שתים-עשרה הם. כמובן נשארות עוד שתי מחלקות פנויות, כי אין באפשרותנו למצוא חברים אשר עתם תרשה. להם להורות בשעה הזיא. בשביל הפועלים והעובדים מתחילים השעורים משבע וחצי עד שמונה וחצי. גיל התלמידים הוא שלש-עשרה — שבע-עשרה בשתי מחלקות. גחמש-עשרה — עשרים וחמש בשתי האחרות. הקשי שבו אנו נתקלים הוא סוגי התלמידים השונים בהשכלה ובידיעת הלשון. בכל זאת מתנהלים השעורים בשלש כיתות המתקדמים באופן נורמלי. ההתקדמות היתה מהירה יותר וההצלחה משמחת יותר, אילו היה לנו כל הדרוש.

לשם קידום הלמודים והסדרתם קימת ועדה המטפלת בהרשמת התלמידים ובכל עניני סדר. אנו משתדלים עד כמה שאפשר להחיות את שיטת הלימודים; מתוך נסיוננו בעבודה באנו לידי הכרה, כי למען החייאת הלשון העברית בקרב בני-הנוער צריך למצוא שיטה מתוכנת.

יש לנו ספריה המתעשרת והולכת וזה הודות לתמיכתה של הברית העברית העולמית. היא מכילה בעיקר חוברות וספרים עבריים. יש להעריך גם את העזרה שמגישים לנו מפקדה לפקידה הקבוץ המאוחד המחלקה לעניני הנוער של ההסתדרות הציונית. אולם עוד לא השגנו את סוג הספרים הנחוצים לנו. ספרי חינוך והדרכה עשויים להביא לנו תועלת גדולה, וכן מודגש אצלנו חוסר חומר קריאה קל ומובן למען ספרית המתחילים. מאז התחילו השעורים גדל הצורך ליצור סביבה שתקרב את כל לומדי העברית, הצעירים והצעירות נפגשים רק בכיתה בשעה המוקדשת בה ללמודים. אבל טוב שתהיה הזדמנות לשיחה ביניהם, להשגיר את הלשון בפייהם למען יוכלו להביע בה דגשיהם, רעיונותיהם ושיפוטיהם.